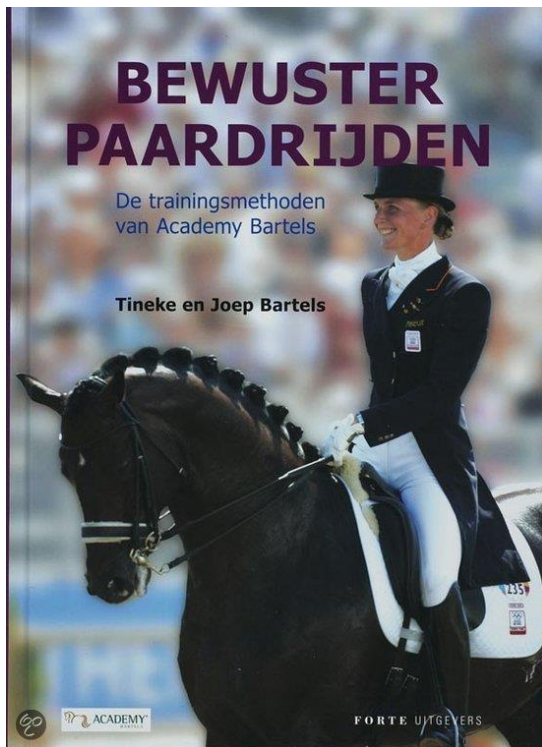

Tekst bij de uitgave: *BEWUSTER PAARDRIJDEN* Bewuster paardrijden beschrijft de nieuwste trainingsmethoden van ruiter paard waarmee bekende ruiters kampioenen zijn geworden. Zowel voor de beginnende als de gevorderde ruiter is dit boek een belangrijk hulpmiddel voor de praktijk van het paardrijden. Joep en Tineke Bartels van Academy Bartels hebben samen met een groot aantal bekende experts uit binnen- en buitenland een inspirerend en praktisch boek geschreven waarin ze de laatste ontwikkelingen beschrijven op het gebied van dressuur, training en omgang met paarden.

Bewuster paardrijden (Tirion, 2010)

**Een recensie uit de belgische literatuurtijdschrift
"De Leeswolf" Door Jen de Groeve**

Hoeveel wegen leiden naar Rome? Meer dan één, daar is de familie Bartels van overtuigd. In de dressuur hebben zij en medestanders van hun trainingsmethode succes geboekt op het hoogste niveau -- meervoudig Olympisch kampioene Anky van Grunsven is een van hen. Ze maken er bepaald geen geheim van dat een belangrijk deel van dat succes toe te schrijven is aan het feit dat ze expliciet afstand hebben genomen van de klassieke (Duitse) school.

Begin dit jaar verscheen een herziene herdruk van het boek *Bewuster paardrijden*, waarin de principes van hun trainingsmethode werden uiteengezet. Een paar hoofdstukken werden licht

herwerkt en een aantal nieuwe foto's opgenomen zijn. De flaptekst meldt dat het boek zich 'de afgelopen jaren bewezen [heeft] als hét standaardwerk voor de paardenliefhebber.' Dat is wervingstaal natuurlijk, daar dient een flap voor, maar je kan niet om de realiteit heen dat topsporters een rolmodel vervullen en dat veel gewone ruiters dit boek als leidraad gaan beschouwen. Des te belangrijker is het dus om vast te stellen dat in de eerste plaats de training van Academy Bartels (de LDR-methode, waarbij de paarden met een lage, diepe en ronde halshouding getraind worden) niet zonder reden al jarenlang onder vuur ligt, maar ook dat deze Academy een dubieuze manier heeft om haar methode bij de lezers aan de man te brengen.

In *Bewuster paardrijden* wordt verslag gedaan van de veranderingen die een invloed hadden op de methode Bartels: 'We hebben ons niet losgemaakt van het klassieke systeem waaruit mijn moeder [Tineke Bartels] afkomstig is, maar we hebben het wél aangepast en ons verder ontwikkeld.' De eerste vraag hierbij is wat men onder het 'klassieke systeem' verstaat. Dat wordt namelijk nergens omschreven en er is ook geen enkele literatuurverwijzing. Dat was nochtans nuttig geweest en bovendien ook een correcte wijze van handelen, want verderop staat te lezen dat Academy Bartels het als een verworvenheid van haar eigen methode beschouwt dat 'het wezen van het paard' als uitgangspunt wordt genomen. Dit omdat de klassieke literatuur tekort zou schieten wat 'het wezen van het paard, communicatie met het

vluchtdier, psychologie van de ruiter en ruitergevoel' betreft. Een bijzonder vreemde vaststelling is dat voor ruiters met zoveel jaren scholing.

Het mag dan zo zijn dat er vele zogenaamd klassieke methodes gangbaar zijn, die in werkelijkheid ver afstaan van de klassieke leer in zijn zuivere vorm (zoals ze door de organisatie Xenophon wordt bewaakt), wie zich wil afzetten tegen iets wat hij niet blijkt te kennen, verliest zijn geloofwaardigheid. Hoe het precies zit met Bartels' ervaring met de klassieke leer is niet duidelijk, maar één ding is dat wel: het schrijven van dit boek gaat met een grote ambitie gepaard: 'Misschien ontstaat er op den duur zoiets al een 'Nederlandse Rijsschool' op het gebied van paardrijden. Dan hebben we het Duitse woord 'Durchlässigkeit' niet meer nodig om het doel van onze training te omschrijven [...]'

Nog een hoogst dubieus gegeven is dat Academy Bartels beweert dat 'Het doel van onze trainingsmethode [...] duidelijk in het internationale dressuurreglement [staat]. Het ideale dressuurpaard wordt daarin beschreven als 'happy athlete' (blijje atleet). Een 'happy athlete' stelt zich lichamelijk en geestelijk voor je open, waarmee hij aangeeft dat hij zich volledig veilig bij je voelt.' Dat is hun omschrijving en daarbij wordt niet vermeld dat het FEI onderschrijft dat de 'happy athlete' bereikt wordt via het 'scala van de africhting' uit de klassieke leer. Ik heb sterk de indruk dat de auteurs hier volop aan woordenkramen doen. Een 'happy athlete', een paard dat zich 'openstelt' en het bereiken van 'Durchlässigkeit' wordt hier gemakkelijk op een hoopje gegooid, terwijl de auteurs in hun methode erg luchtig heen stappen over de fundamentele voorwaarden om dat doel te bereiken. Want neem bijvoorbeeld het vraag-en-antwoord-principe, een van de kernpunten uit Bartels' methode. Waar in de klassieke leer paard en ruiter in een 'bewegingsdialoog' treden, als het ware perfect op elkaar ingesteld zijn als partners in een dans, reduceert de training Bartels de dialoog tot een strategie waarbij vraag (of commando) en antwoord (gehoorzamen), druk en beloning sleutelbegrippen zijn. Waar de klassieke leer uitgaat van bewegingsimpulsen die het paard intuïtief begrijpt (door inwerking van je centrum op de rugspieren van het paard geef je bijvoorbeeld een natuurlijke impuls om voorwaarts te gaan), maakt de methode Bartels gebruik van secundaire hulpen (aantikken met de benen betekent voorwaarts), hetgeen een paard weliswaar snel kan leren, maar waardoor het, aldus Xenophontrainer en sportpsychologe Dr. Ulrike Thiel in het Duitse tijdschrift *Sankt Georg* (2007 nr. 9), met 'geconditioneerde reflexen' reageert. De vraag wie hier nu rekening houdt met het wezen van het paard, lijkt me hiermee beantwoord.

In bovenvermeld tijdschrift heeft Dr. Thiel de methode die in dit boek wordt uiteengezet, systematisch bekeken, ten gronde geanalyseerd en de kwalijke gevolgen ervan, zowel voor het sportieve resultaat als voor het welzijn van het paard blootgelegd. Zij is lang niet de enige die de moderne trainingsmethoden die indruisen tegen de klassieke leer op hun kwaliteit afrekent. Ook Dr. Gerd Heuschmann zet in "Dressuur onder vuur" aan de hand van de anatomie van het paard zeer overtuigend uiteen dat er niet zonder reden geen alternatieven voor de klassieke leer bestaan. En de organisatie Xenophon stelt: 'Degene die deze oeroude schat aan kennis en ervaring negeert en probeert met foefjes en technische trucs snel twijfelachtige doelen te bereiken, handelt onverantwoordelijk: tegen de gezondheid van het paard, tegen de esthetische beginselen en tegen het internationale reglement in.'

Is de analyse en evaluatie van deze trainingsmethode een zaak waar alleen experts ten gronde kunnen over oordelen, toch is het gebrek aan logisch verband en onderbouwing in dit boek iets waar ook gewone lezers zullen over vallen. Waar de tekst spreekt over ontspannen, verzamelde paarden, is het vergeefs zoeken naar een foto die dat ondersteunt. En hoewel dit boek aanvankelijk wel de indruk geeft degelijk te zijn opgezet, en dat de inzichten gevormd zijn dankzij de kennis en expertise van specialisten uit verschillende disciplines, toch valt de inhoud als los zand door je vingers. De bevindingen van de experts worden veelal 'genoteerd', maar niet in de theorie opgenomen, c.q. weerlegd. Zo wordt de uitspraak van de Australische trainer Richard Weis, dat de ruiter als de 'leidende partner in een tango' is voor het paard, niet gekaderd en ze kan bovendien niet gerijmd worden de vraag-en-antwoordmethode. Maar dat wordt in het midden gelaten. Wat er staat, wordt niet onderbouwd en dat maakt dat de auteurs zelden kunnen overtuigen. Ook de kritiek op de LDR-methode – die regelmatig in de tekst genoemd wordt -- kan Academy Bartels op geen enkel moment weerleggen. 'Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat diep en rond trainen positief werkt, mits het goed toegepast wordt', heet het losjes. Nog afgezien van het feit of het juist is, laat een dergelijke formulering uiteraard ongehoord veel ruimte voor eigen invulling.

Bewuster paardrijden is niet meer dan een slecht vermomde poging tot rechtvaardiging van een kwestieuze trainingsmethode, die spijtig genoeg voor paard, sport en de volgende generatie ruiters buitengewoon lucratief is gebleken.

Aanvulling door HippoCampus uit 2015

Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat diep en rond trainen positief werkt, mits het goed toegepast wordt'

Göttinger Pferdetage:

<file:///D:/Users/thiel/Downloads/Programm%20G%C3%B6ttinger%20Pferdetage%202015.pdf>

Mit dem Thema Hyperflexion, also Rollkur, beschäftigte sich Katrin Kienapfel von der Ruhr-Universität Bochum. Sie stellte eine Literatúrauswertung von 55 wissenschaftlichen Publikationen zu diesem Thema vor, von denen sich 42 mit Aspekten des Tierwohls befassten. Die signifikante Mehrheit der Studien (88 %) kam zu der Schlussfolgerung, dass eine enge Kopf-Hals-Haltung das Wohlbefinden des Pferdes beeinträchtigt. Ursachen für diese Beeinträchtigung liegen vor allem in der Einengung der oberen Atemwege, pathologische Veränderungen an Gewebestrukturen des Halses, dem eingeschränkten Sichtfeld sowie Stress und Schmerzen, die durch den Reiter verursacht werden können, um diese extreme Flexion zu erreichen. Erhoffte gymnastizierende Effekte dieser Kopfhaltung und dadurch eine Veränderung bzw. Verbesserung des Bewegungsablaufes konnten nicht nachgewiesen werden. Z

International ISES position statement on alterations of the horses' head and neck posture in equitation

http://www.equitationsscience.com/documents/Statements/ISES_PS_on_alterations_of_the_cervical_vertebrae_in_equitation.pdf

